

Dariusz P. Kała

doktorant w Katedrze Międzynarodowego i Europejskiego Prawa Prywatnego,  
Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II

## Uznawanie i wykonywanie orzeczeń z zakresu prawa pracy na podstawie Rozporządzenia Bruksela I (zagadnienia wybrane)

### Abstract

The Polish legal system there are three legal regimes for the recognition and enforcement of foreign judgments. The first is the international regime of multilateral or bilateral agreements. The second is the regime of European civil procedure law, and the third is the legal regime of the Code of Civil Procedure.

The scope of the Brussels I Regulation is set out in Art. 1 of the Regulation, according to which it applies in civil and commercial matters whatever the nature of the court. It does not include, in particular, to revenue, customs or administrative matters.

The Brussels I Regulation applies to claims concerning individual labor law, such as a claim for holiday pay and employer liability for accidents to employees at work in cases where the employer is obliged to pay compensation to employees. Vital for the application of Regulation is that the case between the parties, the individual employment relationship was a civil matter and trade. Regulation also applies in matters related to collective labor law.

### Streszczenie

W polskim porządku prawnym można wyróżnić trzy reżimy prawne w zakresie uznawania i wykonywania orzeczeń sądów zagranicznych. Pierwszy z nich to reżim międzynarodowych umów wielo- i dwustronnych. Drugi to reżim europejskiego prawa procesowego cywilnego, a trzeci - reżim prawny Kodeksu postępowania cywilnego.

Przedmiotowy zakres zastosowania rozporządzenia Bruksela I został określony w art. 1 rozporządzenia, w świetle którego ma ono zastosowanie w sprawach cywilnych i handlowych, niezależnie od rodzaju sądu. Nie obejmuje ono w szczególności spraw podatkowych, celnych i administracyjnych.

Rozporządzenie Bruksela I stosuje się do roszczeń z zakresu indywidualnego prawa pracy, takich jak np. roszczenia o wypłatę wynagrodzenia za urlop lub z tytułu odpowiedzialności pracodawcy za wypadki pracowników przy pracy w sprawach, w których pracodawca jest zobowiązany do wypłaty odszkodowania pracownikom. Zasadniczym warunkiem stosowania rozporządzenia jest, aby sprawa pomiędzy stronami indywidualnego stosunku

pracy była sprawą cywilną i handlową. Rozporządzenie ma także zastosowanie w sprawach związanych ze zbiorowym prawem pracy.

## 1. Reżimy prawne uznawania i wykonywania orzeczeń zagranicznych sądów z zakresu prawa pracy

W polskim porządku prawnym można wyróżnić trzy reżimy prawne w zakresie uznawania i wykonywania orzeczeń sądów zagranicznych. Pierwszy z nich to reżim międzynarodowych umów wielo- i dwustronnych. Drugi to reżim europejskiego prawa procesowego cywilnego, a trzeci – reżim prawny Kodeksu postępowania cywilnego.

Polska jest stroną kilkudziesięciu międzynarodowych umów wielo- i dwustronnych, których nie sposób tutaj wymienić ze względu na zakres opracowania<sup>1</sup>. Spośród ważniejszych trzeba wymienić Konwencję o uznawaniu i wykonywaniu zagranicznych orzeczeń arbitrażowych, sporządzoną w Nowym Jorku 10 czerwca 1958 r.<sup>2</sup>, Konwencję europejską o międzynarodowym arbitrażu handlowym, sporządzoną w Genewie 21 kwietnia 1961 r.<sup>3</sup>, Konwencję o przeprowadzaniu dowodów za granicą w sprawach cywilnych lub handlowych, sporządzona w Hadze 18 marca 1970 r.<sup>4</sup> Swoiste miejsce wśród umów wielostronnych zajmuje Konwencja o jurysdykcji i uznawaniu oraz wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych, podpisana w Lugano dnia 30 października 2007 r.<sup>5</sup> Jeżeli chodzi o umowy dwustronne, to Polska zawarła je z m.in. z takimi krajami jak: Białoruś, Chiny, Kanada, Rosja, Ukraina, Malta, Egipt i Turcja<sup>6</sup>.

Do umów międzynarodowych mają zastosowanie przepisy Konstytucji<sup>7</sup>, w świetle których ratyfikowana umowa międzynarodowa, po jej ogłoszeniu w Dzienniku Ustaw

<sup>1</sup> Wykaz umów zawartych przez Polskę zob. T. Ereciński, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, red. T. Ereciński, T. 5, Część czwarta – przepisy z zakresu międzynarodowego postępowania cywilnego, część piąta – sąd polubowny (arbitrażowy), red. T. Ereciński, J. Ciszewski, K. Weitz, Warszawa 2009, s. 27–33. Teksty umów można znaleźć w Internetowej Bazie Traktatowej na stronie Ministerstwa Spraw Zagranicznych: <http://www.traktaty.msz.gov.pl/>.

<sup>2</sup> Dz. U. z 1962 r., Nr 9, poz. 41 i 42; na ten temat zob. D.P. Kała, *Uznanie i stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej (zagadnienia wybrane)* – w druku; por. tenże, *Podstawy odmowy uznania i wykonania wyroku sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej*, cz. I i II, „Radca Prawny” 2013, nr 2 i 3.

<sup>3</sup> Dz. U. z 1964 r., Nr 40, poz. 270 i 271.

<sup>4</sup> Dz. U. z 2000 r., Nr 50, poz. 582 i 583 ze zm.

<sup>5</sup> Dz. U. UE L. z 2007 r., Nr 339, poz. 3; na ten temat zob. K. Weitz, *Konwencja z Lugano. Wykonalność zagranicznych orzeczeń przed sądami polskimi*, Warszawa 2002.

<sup>6</sup> T. Ereciński, [w:] *Kodeks...*, s. 30–33.

<sup>7</sup> Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).

Rzeczypospolitej Polskiej, stanowi część krajowego porządku prawnego i jest bezpośrednio stosowana, chyba że jej stosowanie jest uzależnione od wydania ustawy. Umowa międzynarodowa ratyfikowana za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie ma pierwszeństwo przed ustawą, jeżeli ustawy tej nie da się pogodzić z umową (art. 91 ust. 1 i 2).

Reżim prawny umów międzynarodowych stosuje się w odniesieniu do orzeczeń pochodzących z państw, z którymi Polska zawarła umowy dwustronne, oraz z państw, które obok Polski są stronami umów wielostronnych. Regulacje umów międzynarodowych powinny być stosowane, gdy określone zagadnienia nie są uregulowane przepisami Kodeksu postępowania cywilnego lub ustaw szczególnych oraz gdy daną kwestię regulują inaczej niż k.p.c. lub ustawy szczególne. Przepisy k.p.c. będą miały zastosowanie dopiero, gdy określone zagadnienie nie jest uregulowane w umowie dwu- lub wielostronnej<sup>8</sup>.

Reżim europejskiego prawa procesowego cywilnego opiera się na regulacjach rozporządzeń Rady Unii Europejskiej oraz Parlamentu Europejskiego<sup>9</sup>. W zakresie prawa pracy zastosowanie będzie miało rozporządzenie Rady (WE) nr 44/2001 z 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych<sup>10</sup>, zwane rozporządzeniem Bruksela I. Przepisy k.p.c. będą miały zastosowanie dopiero, gdy określone zagadnienie nie jest uregulowane w rozporządzeniu Bruksela I<sup>11</sup>.

Reżim prawny Kodeksu postępowania cywilnego<sup>12</sup> stosuje się w odniesieniu do orzeczeń pochodzących z państw, z którymi Polska nie ma umów dwustronnych lub nie są stronami umów wielostronnych, których stroną jest Polska, a także z państw, które nie są państwami członkowskimi Unii Europejskiej<sup>13</sup>.

Podsumowując, można uznać, że reżim prawny umów międzynarodowych oraz europejskiego prawa procesowego cywilnego w pewnym sensie są niesamodzielne, gdyż wymagają pomocniczego zastosowania k.p.c. w sprawach, których nie regulują. Reżim kodeksowy może być z jednej strony stosowany samodzielnie, a z drugiej strony jako reżim pomocniczy.

<sup>8</sup> T. Ereciński, [w:] *Kodeks...*, s. 21, 26.

<sup>9</sup> Zakres europejskiego prawa procesowego cywilnego zob. J. Maliszewska-Nienartowicz, *Europejskie prawo procesowe cywilne*, [w:] *Stosowanie prawa Unii Europejskiej przez sądy*, t. 1, red. A. Wróbel, Warszawa 2010; por. K. Weitz, *Europejskie prawo procesowe cywilne*, [w:] *Stosowanie prawa Unii Europejskiej przez sądy*, red. A. Wróbel, Warszawa 2005, opubl. Lex.

<sup>10</sup> Dz. Urz. WE 2001 L 12/1; tekst w języku polskim: Dz. Urz. UE, polskie wydanie specjalne 2004 r., rozdz. 19, t. 4, s. 42. Obecnie Bruksela I podlega nowelizacji w instytucjach unijnych – przebieg procesu decyzyjnego zob. [http://ec.europa.eu/prelex/rech\\_simple.cfm?CL=pl](http://ec.europa.eu/prelex/rech_simple.cfm?CL=pl).

<sup>11</sup> T. Ereciński, [w:] *Kodeks...*, s. 21, 26.

<sup>12</sup> Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 1964 r., Nr 43, poz. 296 z późn. zm.).

<sup>13</sup> T. Ereciński, [w:] *Kodeks...*, s. 21.

## 2. Przedmiotowy zakres zastosowania rozporządzenia Bruksela I

Przedmiotowy zakres zastosowania został określony w art. 1 rozporządzenia, w świetle którego ma ono zastosowanie w sprawach cywilnych i handlowych, niezależnie od rodzaju sądu. Nie obejmuje ono w szczególności spraw podatkowych, celnych i administracyjnych. Niniejszego rozporządzenia nie stosuje się do: a) stanu cywilnego, zdolności prawnej i zdolności do czynności prawnych, jak również ustawowego przedstawicielstwa osób fizycznych, stosunków majątkowych wynikających z małżeństwa, prawa spadkowego włącznie z testamentami, b) upadłości, układow i innych podobnych postępowań, c) ubezpieczeń społecznych, d) sądownictwa polubownego. Artykuł ten wyznacza zakres zastosowania Brukseli I w sposób pozytywny i negatywny. W punkcie 7 preambuły do rozporządzenia czytamy, że przedmiotowy zakres zastosowania niniejszego rozporządzenia powinien rozciągać się, pomijawszy kilka dokładnie określonych dziedzin prawa, na zasadniczą część prawa cywilnego i handlowego.

Z punktu widzenia tego opracowania najważniejsze znaczenie ma pozytywne wskazanie spraw cywilnych i handlowych jako mieszających się w zakresie zastosowania rozporządzenia oraz negatywne wyłączenie z tego zakresu spraw związanych z ubezpieczeniami społecznymi. Rozporządzenie nie zalicza literalnie spraw z zakresu prawa pracy do zakresu zastosowania. Kluczowa jest więc odpowiedź na pytanie, czy sprawa z zakresu prawa pracy mieści się w pojęciu spraw cywilnych i handlowych.

Rozporządzenie nie zawiera definicji legalnej sprawy cywilnej i handlowej i nie odsyła w tym zakresie do innych aktów prawnych. W świetle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości pojęcie „sprawy cywilne i handlowe” należy poddawać wykładni autonomicznej, a nie wykładni według zasad prawa krajowego<sup>14</sup>. Przy kwalifikowaniu danej sprawy jako cywilnej lub handlowej rozstrzygające znaczenie ma stosunek prawny istniejący pomiędzy stronami lub przedmiot postępowania. Przy czym, jeśli jednym z podmiotów stosunku prawnego jest podmiot publicznoprawny, to nie może on wobec drugiej strony wykonywać przysługujących mu uprawnień władczych<sup>15</sup>.

Rozporządzenie Bruksela I stosuje się do roszczeń z zakresu indywidualnego prawa pracy, takich jak np. roszczenia o wypłatę wynagrodzenia za urlop lub z tytułu odpowiedzialności pracodawcy za wypadki pracowników przy pracy w sprawach, w których pracodawca jest zobowiązany do wypłaty odszkodowania

---

<sup>14</sup> Wyrok z dnia 14 października 1976 r. w sprawie 29/76 LTU v. Eurocontrol, Rec. 1976, s. 1541, cyt. za J. Maliszewska-Nienartowicz, *Europejskie...*, s. 384; por. Wyrok z 22 lutego 1979 r. w sprawie 133/78 Gouardian v. Nedler, Slg. 1979, s. 733, cyt. za K. Weitz, *Europejskie...*, opubl. Lex; por. A. Adamek, A. Adamek, *Komentarz do rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych*, opubl. Lex.

<sup>15</sup> Por. J. Maliszewska-Nienartowicz, *Europejskie...*, s. 384-385; por. K. Weitz, *Europejskie...*, opubl. Lex wraz z cytowanym tam orzecznictwem.

pracownikom<sup>16</sup>. Zasadniczym warunkiem stosowania rozporządzenia jest, aby sprawa pomiędzy stronami indywidualnego stosunku pracy była sprawą cywilną i handlową<sup>17</sup>. Rozporządzenie ma także zastosowanie w sprawach związanych ze zbiorowym prawem pracy. Sprawa oparta na zbiorowym stosunku pracy, nawet jeśli ma charakter sprawy cywilnej lub handlowej, nie jest sprawą z zakresu prawa pracy w rozumieniu Brukseli I, gdyż brak jest elementu podmiotowego sprawy z zakresu prawa pracy. Wówczas regulacje rozporządzenia Bruksela I nie będą miały zastosowania. Jeśli natomiast ze zbiorowego prawa pracy wynikają wzajemne prawa i obowiązki pracownika i pracodawcy, wówczas sprawa taka może być sprawą cywilną i handlową oraz sprawą z zakresu prawa pracy w rozumieniu Brukseli I i rozporządzenie to będzie miało zastosowanie. Przykładem może być zastosowanie rozporządzenia do postępowania o przywrócenie do pracy pracownika biorącego świadomy udział w nielegalnej akcji strajkowej<sup>18</sup>.

### 3. Postępowanie w sprawie uznania orzeczenia – zagadnienia wybrane

Uznaniu podlega każde orzeczenie wydane przez sąd państwa członkowskiego, niezależnie od tego, czy zostanie określone jako wyrok, postanowienie, nakaz zapłaty lub nakaz egzekucyjny, włącznie z postanowieniem w przedmiocie ustalenia kosztów postępowania wydanym przez urzędnika sądowego.

Orzeczenia wydane w jednym państwie członkowskim są uznawane w innych państwach członkowskich bez potrzeby przeprowadzania specjalnego postępowania. Jeżeli sporna jest kwestia uznania orzeczenia, wówczas każda ze stron, która powołuje się na uznanie orzeczenia, może w trybie postępowania, o którym mowa w sekcjach 2 i 3 rozdziału III rozporządzenia, wystąpić z wnioskiem o ustalenie, że orzeczenie podlega uznaniu. Jeżeli uznanie jest powoływane w sporze przed sądem państwa członkowskiego, a rozstrzygnięcie tego sporu zależy od uznania, sąd ten może rozstrzygać o uznaniu.

#### 3.1. Podstawy odmowy uznania

Orzeczenia nie uznaje się, jeżeli: 1) uznanie byłoby oczywiście sprzeczne z porządkiem publicznym państwa członkowskiego, w którym wystąpiono o uznanie, 2)

<sup>16</sup> Wyrok ETS z dnia 13 listopada 1979 r. w sprawie 25/79 Sanicentral v. Collin, Slg. 1979, s. 3423, cyt. za K. Weitz, *Europejskie...*, opubl. Lex; por. A. Adamek, A. Adamek, *Komentarz do rozporządzenia Rady (WE)...*; por. P. Grzebyk, *Jurysdykcja krajowa w sprawach z zakresu prawa pracy w świetle rozporządzenia Rady (WE) Nr 44/2001*, Warszawa 2011, opubl. Lex.

<sup>17</sup> Por. P. Grzebyk, *Jurysdykcja...*, opubl. Lex.

<sup>18</sup> Tamże.

pozwanemu, który nie wdał się w spór, nie doręczono dokumentu wszczynającego postępowanie lub dokumentu równorzędnego w czasie i w sposób umożliwiający mu przygotowanie obrony, chyba że pozwany nie złożył przeciwko orzeczeniu środka zaskarżenia, chociaż miał do tego możliwość, 3) orzeczenia nie da się pogodzić z orzeczeniem wydanym między tymi samymi stronami w państwie członkowskim, w którym wystąpiono o uznanie, 4) orzeczenia nie da się pogodzić z wcześniejszym orzeczeniem wydanym w innym państwie członkowskim albo w państwie trzecim w sporze o to samo roszczenie między tymi samymi stronami, o ile to wcześniejsze orzeczenie spełnia warunki konieczne do jego uznania w państwie członkowskim, w którym wystąpiono o uznanie.

Orzeczenia nie uznaje się nadto, jeżeli jest ono sprzeczne z przepisami określającymi jurysdykcję w sprawach ubezpieczeniowych, jurysdykcję w sprawach umów zawartych pomiędzy konsumentami, jurysdykcję wyłączną. Przy badaniu podstaw tych jurysdykcji sąd lub inny właściwy organ państwa członkowskiego, w którym wystąpiono o uznanie, jest związany ustaleniami faktycznymi, na podstawie których sąd państwa członkowskiego pochodzenia oparł swą jurysdykcję. Jurysdykcja sądu państwa członkowskiego pochodzenia nie może być przedmiotem ponownego badania. Przepisy dotyczące jurysdykcji nie należą do porządku publicznego w rozumieniu art. 34 pkt 1 rozporządzenia.

Orzeczenie zagraniczne nie może być w żadnym wypadku przedmiotem kontroli merytorycznej.

### 3.2. Zawieszenie postępowania

Sąd państwa członkowskiego, przed którym dochodzi się uznania orzeczenia wydanego w innym państwie członkowskim, może zawiesić postępowanie, jeżeli od orzeczenia został wniesiony zwyczajny środek zaskarżenia. Sąd państwa członkowskiego, przed którym dochodzi się uznania orzeczenia wydanego w Irlandii lub Zjednoczonym Królestwie, może zawiesić postępowanie, jeżeli wykonanie orzeczenia zostało tymczasowo wstrzymane w państwie członkowskim pochodzenia z powodu wniesienia środka zaskarżenia.

## 4. Postępowanie w sprawie wykonania orzeczenia – zagadnienia wybrane

Orzeczenia wydane w jednym państwie członkowskim i w tym państwie wykonalne będą wykonywane w innym państwie członkowskim, jeżeli ich wykonalność w nim zostanie stwierdzona na wniosek uprawnionego. W Zjednoczonym Królestwie orzeczenie takie jest wykonywane w Anglii i Walii, w Szkocji lub w Irlandii

Północnej, jeżeli na wniosek uprawnionego zostanie zarejestrowane do wykonania w odnośnej części Zjednoczonego Królestwa.

#### 4.1. Wniosek o wykonanie, dokumenty

Wniosek składa się do sądu albo innego właściwego organu wskazanego w wykazie w załączniku II do rozporządzenia. Właściwość miejscową określa się na podstawie miejsca zamieszkania dłużnika lub na podstawie miejsca, w którym egzekucja powinna zostać przeprowadzona.

Do postępowania w sprawie składania wniosku stosuje się prawo państwa członkowskiego wykonania. Wnioskodawca wskazuje adres do doręczeń w okręgu sądu, do którego składa wniosek. Jeżeli prawo państwa członkowskiego wykonania nie przewiduje wskazywania takiego adresu, wnioskodawca wskazuje pełnomocnika do doręczeń.

Strona, która wnosi o stwierdzenie wykonalności, zobowiązana jest do przedstawienia odpisu orzeczenia spełniającego warunki wymagane do uznania go za posiadający moc dowodową. Strona, która wnosi o stwierdzenie wykonalności, zobowiązana jest ponadto do przedstawienia zaświadczenia. Zaświadczenie to sąd albo inny właściwy organ państwa członkowskiego, w którym wydane zostało orzeczenie, wystawia na wniosek, używając formularza według załącznika V do rozporządzenia. Jeżeli zaświadczenie nie zostało przedstawione, sąd albo inny właściwy organ może wyznaczyć termin do jego przedstawienia lub poprzestać na dokumencie równorzędnym albo zwolnić od obowiązku przedstawienia zaświadczenia, jeżeli dalsze wyjaśnianie uzna za niekonieczne. Na żądanie sądu albo innego właściwego organu przedstawia się tłumaczenie dokumentów. Tłumaczenie powinno być uwierzytelnione przez osobę do tego uprawnioną w jednym z państw członkowskich.

Po spełnieniu formalności związanych z przedstawieniem odpowiednich dokumentów następuje niezwłoczne stwierdzenie wykonalności orzeczenia bez badania podstaw odmowy wykonania orzeczenia. Dłużnik w tym stadium postępowania nie ma możliwości złożenia jakiegokolwiek oświadczenia. O orzeczeniu wydanym po rozpoznaniu wniosku o stwierdzenie wykonalności wnioskodawca zostaje niezwłocznie zawiadomiony w formie przewidzianej przez prawo państwa członkowskiego wykonania. Stwierdzenie wykonalności i, o ile to jeszcze nie nastąpiło, orzeczenie doręcza się dłużnikowi.

#### 4.2. Środki zaskarżenia

Każda ze stron może wnieść środek zaskarżenia od orzeczenia rozstrzygającego o wniosku o stwierdzenie wykonalności. Środek zaskarżenia wnosi się do sądu wskazanego w wykazie w załączniku III do rozporządzenia. Środek zaskarżenia

jest rozpoznawany zgodnie z przepisami właściwymi dla postępowania, w którym wysłuchane zostają obydwie strony. Jeżeli dłużnik nie wdaje się w spór przed sądem rozpoznającym środek zaskarżenia wnioskodawcy, przepisy dotyczące zawieszenia postępowania z art. 26 ust. 2-4 rozporządzenia stosuje się także, gdy dłużnik nie ma miejsca zamieszkania na terytorium żadnego państwa członkowskiego. Środek zaskarżenia przeciwko stwierdzeniu wykonalności należy wnieść w ciągu miesiąca od jego doręczenia. Jeżeli dłużnik ma miejsce zamieszkania w państwie członkowskim innym niż to, w którym nastąpiło stwierdzenie wykonalności, termin do wniesienia środka zaskarżenia wynosi dwa miesiące i biegnie od dnia doręczenia stwierdzenia wykonalności dłużnikowi osobiście lub w jego mieszkaniu. Przedłużenie tego terminu z powodu dużej odległości jest wyłączone. Od orzeczenia wydanego w następstwie wniesienia środka zaskarżenia może być wniesiony tylko środek zaskarżenia zgodnie z załącznikiem IV do rozporządzenia. Sąd rozpoznający środki zaskarżenia zgodnie z art. 43 albo art. 44 rozporządzenia może odmówić stwierdzenia wykonalności albo je uchylić tylko z powodu jednej z przyczyn wymienionych w art. 34 i 35, które są tożsame z podstawami odmowy uznania orzeczenia. Sąd wydaje orzeczenie niezwłocznie. Orzeczenie zagraniczne nie może być w żadnym wypadku przedmiotem kontroli merytorycznej.

Sąd rozpoznający środek zaskarżenia zgodnie z art. 43 albo art. 44 rozporządzenia może zawiesić postępowanie na wniosek dłużnika, jeżeli w państwie członkowskim pochodzenia został wniesiony od orzeczenia zwyczajny środek zaskarżenia lub jeżeli termin do wniesienia takiego środka zaskarżenia jeszcze nie upłynął. W tym ostatnim wypadku sąd może wyznaczyć termin, w którym środek zaskarżenia powinien być wniesiony. Sąd może również uzależnić wykonanie od złożenia, określonego przez siebie, zabezpieczenia.

#### 4.3. Środki tymczasowe

Jeżeli orzeczenie podlega uznaniu zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, nie ma przeszkód dla korzystania przez wnioskodawcę, zgodnie z prawem państwa członkowskiego wykonania, ze środków tymczasowych, w tym środków zabezpieczających, bez potrzeby stwierdzenia wykonalności. Stwierdzenie wykonalności uprawnia do stosowania takich środków. W czasie biegu terminu do wniesienia środka zaskarżenia przewidzianego w art. 43 ust. 5 i do chwili rozpoznania środka zaskarżenia nie może być prowadzona z majątku dłużnika egzekucja, z wyjątkiem środków zabezpieczających.

Jeżeli orzeczenie zagraniczne rozstrzyga o kilku roszczeniach dochodzonych w pozwie i stwierdzenie wykonalności nie może nastąpić co do wszystkich roszczeń, sąd albo inny właściwy organ stwierdza wykonalność co do jednego lub kilku roszczeń. Wnioskodawca może wnosić o stwierdzenie wykonalności jedynie części orzeczenia.



Orzeczenia zagraniczne nakazujące płatność kary pieniężnej są wykonalne w państwie członkowskim wykonania tylko wówczas, gdy jej wysokość została ostatecznie określona przez sądy państwa członkowskiego pochodzenia.

#### 4.4. Pomoc prawna, opłaty

Wnioskodawca, któremu w państwie członkowskim pochodzenia przyznano całkowitą lub częściową pomoc prawną lub zwolnienie od kosztów i opłat, korzysta w postępowaniu o uznanie lub wykonanie orzeczenia z najbardziej dogodnego traktowania w zakresie pomocy prawnej lub zwolnienia od kosztów i opłat, jakie przewiduje prawo państwa członkowskiego wykonania.

Na stronę, która w jednym państwie członkowskim wnosi o wykonanie orzeczenia wydane w innym państwie członkowskim, nie można z tego powodu, że jest cudzoziemcem lub że nie ma w państwie członkowskim wykonania miejsca zamieszkania lub pobytu, nałożyć obowiązku złożenia kaucji na zabezpieczenie kosztów procesu lub depozytu, niezależnie od ich nazwy.

W postępowaniu o stwierdzenie wykonalności w państwie członkowskim wykonania nie można pobierać żadnych opłat skarbowych lub należności ustalanych od wartości przedmiotu sporu.

#### Bibliografia

- Adamek A., *Komentarz do rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych*, opubl. Lex.
- Grzebyk P., *Jurysdykcja krajowa w sprawach z zakresu prawa pracy w świetle rozporządzenia Rady (WE) Nr 44/2001*, Warszawa 2011, opubl. Lex.
- Kała D.P., *Podstawy odmowy uznania i wykonania wyroku sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej*, cz. I i II, „Radca Prawny” 2013, nr 2 i 3.
- Kała D.P., *Uznanie i stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej (zagadnienia wybrane)* - w druku.
- Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, red. T. Ereciński, t. 5, część czwarta - przepisy z zakresu międzynarodowego postępowania cywilnego, część piąta - sąd polubowny (arbitrażowy), red. T. Ereciński, J. Ciszewski, K. Weitz, Warszawa 2009.
- Maliszewska-Nienartowicz J., *Europejskie prawo procesowe cywilne*, [w:] *Stosowanie prawa Unii Europejskiej przez sądy*, t. 1, red. A. Wróbel, Warszawa 2010.
- Weitz K., *Europejskie prawo procesowe cywilne*, [w:] *Stosowanie prawa Unii Europejskiej przez sądy*, red. A. Wróbel, Warszawa 2005, opubl. Lex.
- Weitz K., *Konwencja z Lugano. Wykonalność zagranicznych orzeczeń przed sądami polskimi*, Warszawa 2002.

### Wykaz Aktów Normatywnych

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).
- Konwencja europejska o międzynarodowym arbitrażu handlowym, sporządzona w Genewie 21 kwietnia 1961 r. (Dz. U. z 1964 r., Nr 40, poz. 270 i 271).
- Konwencja o przeprowadzaniu dowodów za granicą w sprawach cywilnych lub handlowych, sporządzona w Hadze 18 marca 1970 r. (Dz. U. z 2000 r., Nr 50, poz. 582 i 583 ze zm.).
- Konwencja o uznawaniu i wykonywaniu zagranicznych orzeczeń arbitrażowych, sporządzona w Nowym Jorku 10 czerwca 1958 r. (Dz. U. z 1962 r., Nr 9, poz. 41 i 42).
- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 1964 r., Nr 43, poz. 296 z późn. zm.).

### Wykaz Orzecznictwa

- Wyrok ETS z dnia 13 listopada 1979 r. w sprawie 25/79 Sanicentral v. Collin, Slg. 1979, s. 3423.
- Wyrok z dnia 14 października 1976 r. w sprawie 29/76 LTU v. Eurocontrol, Rec. 1976, s. 1541.
- Wyrok z 22 lutego 1979 r. w sprawie 133/78 Gouardian v. Nedler, Slg. 1979, s. 733.